

ANALÝZA

Praha, 10. 1. 2011

**KOMENTÁŘ: TEMPO SPOTŘEBITELSKÝCH CEN A TRŽEB BEZ
VÝRAZNÝCH ZMĚN**

Růst cen nezbytných věcí je stále vysoký, ceny těch zbytných klesají. Bez prodeje aut byly tržby obchodníků reálně nižší než před rokem.

Přestože prosincový růst spotřebitelských cen proti jejich úrovni ve stejném měsíci roku 2010 nebyl rychlejší než v listopadu, pozitivně se tento vliv do rodinných rozpočtů nepromítá. Lidé šetří na jídle, ale především na věcech, které by si za jiných okolností jistě rádi dopřáli - obchodníci tak ve snaze prodávat musí jít s cenami „zbytného“ zboží dolů, a to už několik měsíců po sobě.

Proto byly i v prosinci meziročně levnější cigarety a alkohol, produkty a služby telekomunikačních operátorů, vstupenky na kulturní akce nebo například rekreační zájezdy. Méně než před rokem stálo také ošacení a boty. Po prudkém boomu ve vybavování nových nebo rekonstruovaných bytů již delší dobu klesá poptávka po bytovém vybavení a předmětech pro domácnost – léta, kdy jejich spotřeba rostla meziročně reálně až o pětinu a kdy konjunktura české ekonomiky v období 2005-2007 působila příznivě na očekávání spotřebitelů, jsou pryč. Obchodníci tedy i zde zlevňují a předvánoční poptávka jejich tržby meziročně zvýšila, což po většinu roku neplatilo.

Jak je to vlastně s nákupy v maloobchodě ve srovnání s obdobím, kdy začínala silná česká ekonomická konjunktura?

Potravin lidé loni v listopadu nakoupili zhruba o desetinu víc než v roce 2005, pokud použijeme jeho průměr jako základ pro požadované srovnání. Loňské listopadové tržby v hostincích a restauracích byly reálně o pětinu nižší než v roce 2005, v penzionech a hotelích také. Pohonných hmot natankovali lidé u čerpacích stanic v litrech zhruba stejně jako před šesti lety. Naopak nepřekvapuje, že fenomén internetového prodeje více než ztrojnásobil tržby e-shopů, i když ve srovnání s tržbami kamenných obchodů jsou stále nízké. O desetinu nižší než v roce 2005 byly i prodeje na trzích a stáncích, které nedostala ze záporných hodnot po celý loňský rok ani jarní a letní sezóna. V dílnách automechaniků byly vykázané tržby jen o necelých sedm procent vyšší než v roce 2005, ale pokud připočteme i obchod s auty a motorovými vozidly obecně, byly takto definované tržby o téměř dvě pětiny vyšší.

Z dlouhodobého pohledu tak byly v úhrnu v listopadu 2011 tržby v prodejnách maloobchodu, u čerpacích stanic vč. tržeb za prodej motorových vozidel a tržeb autoopraven reálně vyšší proti průměru roku 2005 o více než čtvrtinu (+27 procent). Ve srovnání se stejným měsícem předchozího roku stouply o půl procenta. Ale jen díky tomu, že se prodávala auta: nebýt jejich prodeje, tržby obchodníků v ČR v listopadu meziročně reálně poklesly. Lidé si odvezli v nákupních

ANALÝZA

vozících o téměř tři procenta méně potravin než před rokem, zaplatili však za ně více, protože jejich ceny byly meziročně o víc než pět procent vyšší. A tutéž dynamiku zaznamenaly ceny jídla i v prosinci, kdy zamířily výrazně vzhůru i ceny služeb spojených s bydlením. Zdvojnásobilo se - proti listopadové meziroční dynamice - i tempo růstu cen produktů a služeb spojených s výdaji za zdraví. Právě posledně tři zmíněné položky spotřeby indikují rizika - jsou totiž daleko výrazněji zastoupeny ve spotřebním koši starších lidí. Vlivem toho je růst cen v domácích rozpočtech důchodců daleko rychlejší (+3,7 %), než v úhrnu pro všechny domácnosti (+2,4 %). Pokud bude valorizace penzí nedostatečná – což je s ohledem na vývoj státních financí hrozba reálná – ocitnou se v riziku chudoby větší počty starších lidí než dosud.

Drahomíra Dubská
Oddělení svodných analýz ČSÚ

Psáno pro cfoworld.cz

Více na:

<http://czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cisc010912.doc>

<http://czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cmal010912.doc>